

Emnenr.

Fylke: Nord-Frodingelag.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Goring.

Emne: Transport av høg.

Bygdelag:

Oppskr. av: Martin Bjelken.

Gard: Bjelken.

(adresse): Gjovinn.

G.nr. 2 Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Eller siige røynsle.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Transport av høg fra skov og snarving har alltid foregått med kjøredri og lust. Kjøreskilt var "høgslan" eller snarv har enkelte høgsvagn. Fra eldre tid var det skide eller hjul "møstlan", men snarv blei der sagt 2 hjul innen skiden men fremst på skiden var det trekklassen som i tillegg blei skilt å var i tillegg. Senere kom der en rull innen frammen av skiden. Skiden blei nå komet "hjulslan". Til disse skiden blei det "sjeker" som yotstilling gjern der samme sjeker som blei til en almindelig framstilling. Disse hadde en "juntäga" (juntakke) som hektes på en krak på høgslan. I de siste 20 a 30 år er en gått over til å bruke davisjeker som yotstilling på "høgslan". Det er "høgslan" blei med 4 hjul hvorav davisjeker er nå mindre men det lekerse hjulpar på "høgslan". På en høgsvagn er det 2 hjul og høgsvagn er å kalle en langsvagn med hjul som er nå mindre men almindelige vogghjul. Høgslan har 2 ferske grunde en foran og en bakrest. På sidene er også en

85

grind på bren side. Disse er gjort av
 lette materialer. Foruten 3 eller 4 krogstaver
 er det gjerne spor av jerntråd. Lidugrin-
 den kaldes "sklinna". En "høglå" er gjerne
 2 1/2 a 3 meter lang. Til den fremste grind på
 "høglåen" er festet et tæng som krettes over
 høglåstet og er fast i den bakste grind
 for å holde lasset fast på "høglåen". Enkelte
 lemmer har en staur isidert for tæng og
 den benesnes "lassstaur". Foruten til inn-
 kjøring av høglå blir også "høglåen" brukt til
 innkjøring av korn - "kornstaurtejøring".

Ved pålassing av høglå blir høglåen
 til sleden i kjemmen. En laget en kjer-
 me med rive så lang som skaplet på
 rive og av samme ledd og en slitt kjerme
 blir lagt opp og satt på kant på akselen
 og båret til sleden til en fult fult lass.
 På smaling i bakken blir graset samlet
 i en lin som skulde være snorrett og
 ved raking av høglået rakes en disse
 liner ut nedover bakken og ved ferdig
 av bakken blir høglået kjemmet og båret
 i kjemmen til sleden. Når lasset er
 fult blir det kjørt på høglåen men
 der hvor utrygt kjender ligger langt
 fra gården var det optrømt høglåer
 "høglådda" hvor høglået blir innkjørt for
 å kjøres hjem om vinteren på almindelig
 vinterred på min med grinden og
 sklinna som foran beneset. Var det
 særlig vanskelig med å fakte høglået
 fram til "lassstaur" og en ikke kjender
 hvor det i kjemmen laget ut seg en

"svagga" gjort av en lang og smekten
 rogn eller lugg. På toppen laget en
 lekte som rotenen ble bidd inn i
 og med en stik "svagga" ble det løst fram
 både brög og gras fra steder hvor det var
 så bratt og ilendte at det var uråd å få
 jøret fram på annen måte. Hvis man
 som ikke hadde lust selv ble brög
 inn selv med fang eller "svagga" man
 ofte lærte de best hos den gårdmann
 som jølassen lå innom.

Et almindelig bröglass hadde en
 vekt av 150 a 200 kilo. At det siste lasset
 som ble kjørt inn skulle være ander-
 ldis enn de andre lass hørte jeg aldrig.
 Det hørte med til god stikke å raker
 mest så de ikke lå igjen noe brög her-
 ken i maget eller i "lassstan". Et
 sennelass brög var ukent mindre
 og ble en et vintlass.

Fjellslätt eller skogslätt ble det
 druset mye med i gammel tid. De har
 denne slätt vært malakt i de siste
 20 a 30 år og mer. Enn og annen kan
 slå en delvall hvor de til gården
 brög selv med stor og frodig velt.
 På stikv sakte er det gjerne en brögku
 eller ladda til opbevaring av bröget som
 brukes himn om vintren. All annen
 fjellslätt var myrslätt og bröget fra
 stikv slätt satte en i stakke. Fjell-
 bröget kjøptes himn på vinters tid
 når det var godt fjør. Enn lörder
 som hadde brög i samme fjellstrek-

ring slag sig gjennem sammene til en
 stik fjellvis da det yaldet sig liden
 når det var gjen turke som leirigt
 vinn. Frakking av brøt med lingskeng
 blir ikke brukt her da de lokale forhold
 ikke gjør en slik transport nødvendig.

Når annen transportmål for brøt
 her i laggda kjennet ikke og har nyppe
 vært brukt så langt at den liden som
 en har vært beskrevet med eller gjennom
 de arntveringer en har fra gammelkame.